

Analyse Voorjaarsnota 2026

April 2026

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Algemeen financieel en economisch beeld	4
Economisch beeld	4
Financieel beeld	5
Relevante departementale ontwikkelingen	8
Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	8
Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	10
Economische Zaken en Klimaat	12
Infrastructuur en Waterstaat (inclusief Deltafonds)	14
Asiel en migratie	16

Inleiding

Op 27 maart jl. presenteerde het kabinet de Voorjaarsnota 2026. In de Voorjaarsnota worden de belangrijkste ontwikkelingen in de inkomsten en de uitgaven van het Rijk gepresenteerd. Daarnaast wordt de Voorjaarsnota gebruikt om vooruit te blikken op de plannen van het kabinet voor 2027 en de jaren hierna.

De presentatie van de Voorjaarsnota volgde enkele weken na het aantreden van het kabinet-Jetten. In de Voorjaarsnota 2026 is daarmee ook de Startnota van het nieuwe kabinet geïntegreerd: de vertaling van de financiële afspraken uit het coalitieakkoord. Hierbij moet opgemerkt worden dat veel zaken nog verder uitgewerkt moeten worden en dat de precieze verdeling van financiële middelen in veel gevallen nog niet bekend is. Een voorbeeld in dit kader is de oprichting van diverse ministeriële *taskforces* (bijvoorbeeld de Taskforce Versnelling Woningbouw en de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof) die zijn ingesteld om urgente maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Deze *taskforces* zullen de komende maanden met beleidsvoorstellen komen die in toekomstige financiële stukken (bijvoorbeeld de Miljoenennota 2027) zullen worden verwerkt. Daarnaast wordt er op verschillende departementen ook nog gewerkt aan de specifieke beleidsuitwerking van voorstellen uit het coalitieakkoord, welke op een later moment ook nog financiële gevolgen kunnen hebben. Voorgaande betekent dat de Voorjaarsnota die op dit moment voorligt, beleidsarm genoemd kan worden.

Het debat in de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de Voorjaarsnota 2026 staat gepland voor eind april 2026. Voor de zomer zal blijken of het parlement de voorgestelde wijzigingen in de Voorjaarsnota zal steunen. In het kader hiervan zullen Kamer en kabinet ook nog spreken over de wenselijkheid van het nemen van extra maatregelen om de economische gevolgen van de onrust in het Midden-Oosten te verzachten. Dit betekent dat naar aanleiding van het debat nog aanpassingen kunnen worden gedaan aan de Voorjaarsnota, mocht de Kamer het wenselijk vinden om dergelijke maatregelen te nemen.

Van de Voorjaarsnota 2026 in de huidige vorm heeft het college de ambtelijke organisatie gevraagd een analyse te maken, met speciale aandacht voor eventuele positieve of negatieve gevolgen voor de provincie Zuid-Holland. Dit document gaat in op het algemeen economisch en financieel beeld van de Voorjaarsnota (waarbij ook ingegaan wordt op zaken als het Provinciefonds en subsidies) en departementale ontwikkelingen die voor onze provincie relevant zijn.

College van Gedeputeerde Staten
April 2026

Algemeen financieel en economisch beeld

In de Voorjaarsnota wordt door het kabinet niet alleen stilgestaan bij relevante ontwikkelingen in de begrotingen van de verschillende departementen, maar wordt ook inzicht gegeven in het huidige economische en financiële beeld van ons land. Hierbij wordt stilgestaan bij onzekerheden die op dit moment worden ervaren, maar ook bij zaken als het begrotingstekort van Nederland.

Economisch beeld

Zoals aangegeven in de inleiding van dit stuk wordt deze Voorjaarsnota omringd door veel onzekerheden gerelateerd aan geopolitieke ontwikkelingen. Het kabinet besteedt veel aandacht aan het schetsen van deze ontwikkelingen, juist omdat deze nog grote invloed kunnen hebben op de Voorjaarsnota, mocht de Tweede Kamer hier nog wijzigingen in aanbrengen. Samenvattend wijst het kabinet op de volgende risico's en ontwikkelingen:

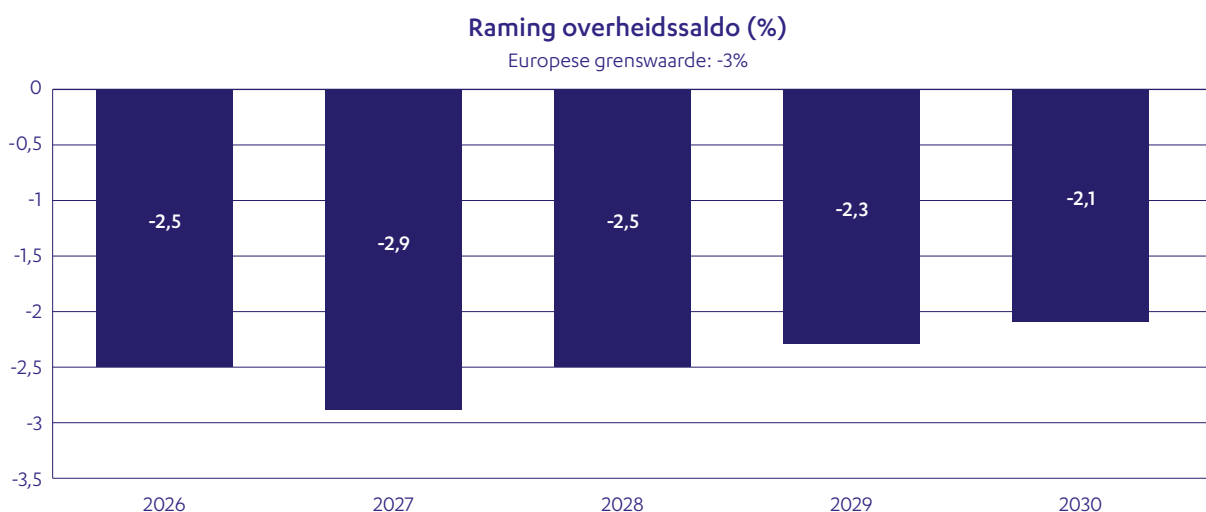
- **De economische vooruitzichten zijn onzeker door geopolitieke spanningen en handelsconflicten.** Het kabinet wijst niet alleen op het huidige conflict in het Midden-Oosten, maar ook de Russische agressie in Oekraïne en de importheffingen vanuit de Verenigde Staten. Juist omdat Nederland een open economie is, kunnen nieuwe geopolitieke schokken in de komende jaren een aanvullend risico vormen voor onze economie.
- **De huidige ontwikkelingen in het Midden-Oosten zorgen ervoor dat de inflatie- en groeicijfers omgeven zijn door grote onzekerheid.** Het kabinet geeft aan dat de afgelopen tijd de olie- en gasprijzen zijn gestegen, onder andere door het niet begaanbaar zijn van de straat van Hormuz. Ook het beschadigen van infrastructuur voor de productie van olie en LNG in de Golfregio draagt bij aan het stijgen van de prijzen. De situatie blijft de komende tijd nog onzeker en dit kan grote invloed hebben op macro-variabelen als economische groei en inflatie.
- **Naar verwachting zet de economische groei door met 1,4% groei in 2026 en 1,1% in 2027.** Ondanks de vele onzekerheden gaat het kabinet ervan uit dat de economie de komende jaren blijft groeien. Deze groei wordt breed gedragen door consumptie, uitvoer en investeringen. Ook de koopkracht blijft zich ontwikkelen, in 2027 komt dit onder andere door de invoering van de vrijheidsbijdrage.
- **In de periode 2027-2030 komt de geraamde bbp-groei uit op een gemiddelde van 1,2% per jaar.** Deze groei ligt iets lager in vergelijking met de afgelopen 25 jaar. Dit komt doordat de groei van het arbeidsaanbod de komende jaren naar verwachting stagneert wegens vergrijzing en dalende geboortecijfers. De geraamde inflatie blijft stabiel met een gemiddelde van 2,3% per jaar. De werkloosheid zal op middellange termijn naar verwachting weer licht toenemen.
- **Een aantal schaarstes belemmeren economische groei.** Als aandachtspunten noemt het kabinet de stagnerende productiviteitsgroei, maar ook het stikstofprobleem, netcongestie en arbeidsmarktkrapte.
- **Daarnaast is de bedrijvendynamiek in Nederland laag.** Relatief weinig bedrijven in Nederland gaan failliet; dit past bij het beeld van een afgenomen bedrijvendynamiek. Dit is volgens het kabinet een signaal dat de concurrentie verzwakt.

Financieel beeld

In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de ontwikkeling van het overheidssaldo en de overheidsschuld, maar ook bij relevante zaken uit het Provinciefonds en ontwikkelingen met betrekking tot subsidies. Daarnaast wordt er dieper ingegaan op de taakstellingen die de rijksoverheid de komende jaren moet bewerkstelligen.

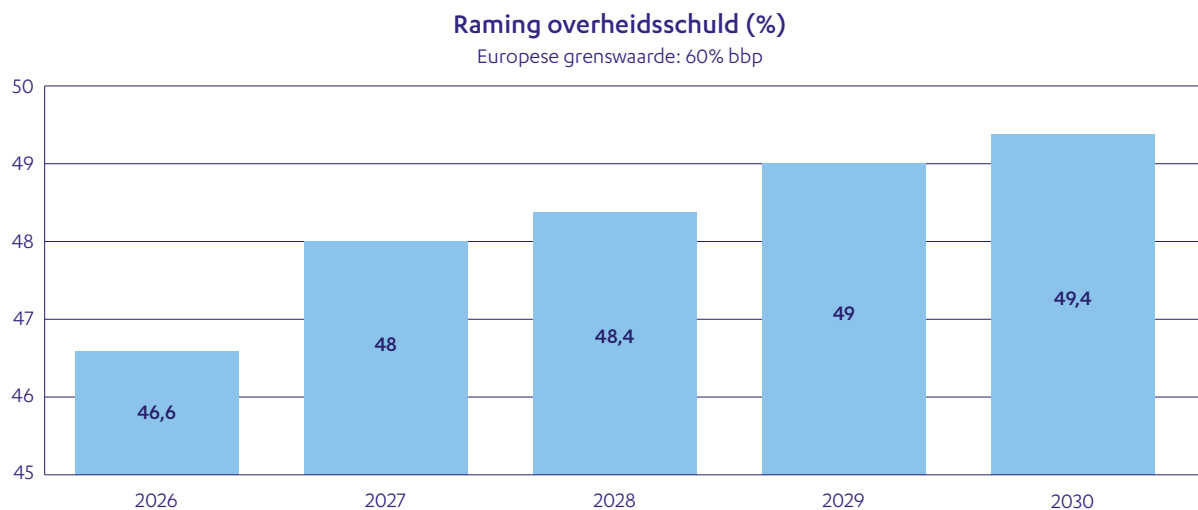
Overheidssaldo

Het overheidssaldo (ook wel het EMU-saldo genoemd) is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de overheid. Bij het overheidssaldo wordt de Europese grenswaarde van -3% van het bruto binnenlands product gehanteerd; deze grenswaarde komt voort uit het Stabiliteits- en Groeipact. De komende jaren blijft het overheidssaldo binnen de grenswaarde (met in 2027 een uitschieter naar -2,9%). Hierbij moet opgemerkt worden dat de recente geopolitieke ontwikkelingen en eventuele maatregelen die genomen worden om effecten hiervan te verzachten hierin nog niet zijn meegenomen.

Overheidsschuld

De overheidsschuld betreft de staatsschuld en de schulden van decentrale overheden en sociale verzekeringsinstellingen. In het Stabiliteits- en Groeipact wordt een referentiewaarde van 60% van het bruto binnenlands product gehanteerd. De verwachting is dat deze referentiewaarde de komende jaren niet in zicht komt: de overheidsschuld blijft op basis van de nu beschikbare informatie onder de 50%. Tegelijkertijd moet ook hier weer opgemerkt worden dat de recente geopolitieke ontwikkelingen en eventuele maatregelen die genomen worden om de effecten hiervan te verzachten hier nog verandering in kunnen aanbrengen.

Ontwikkelingen Provinciefonds

In de Voorjaarsnota zijn niet veel relevante zaken te vinden met betrekking tot het Provinciefonds. Er zijn enkele kleine aanpassingen van het accres op basis van de bbp-systematiek (dit betreft een bedrag van 14 miljoen euro in 2026 aflopend tot 12 miljoen euro in 2031). Hetzelfde geldt voor de afrekening van het BTW-compensatiefonds (BCF): indien er aan het eind van een jaar minder gedeclareerd is dan het vastgestelde plafond, dan wordt het restant naar rato toegevoegd (dan wel onttrokken) aan het Provinciefonds. In de Miljoenennota van 2026 heeft er reeds een afrekening plaatsgevonden, maar ten opzichte hiervan wordt in de Voorjaarsnota nog het bedrag van 14 miljoen euro gecorrigeerd.

Enkele inhoudelijke wijzigingen in het Provinciefonds betreffen overboekingen vanuit diverse departementen, bijvoorbeeld op het gebied van agrarisch natuurbeheer. In dit document wordt bij de relevante ontwikkelingen van de departementen stilgestaan bij deze overboekingen.

Taakstellingen rijksoverheid

In het coalitieakkoord van D66, VVD en CDA hebben deze partijen afgesproken om de Rijksdienst te vernieuwen. Dit is onderdeel van een ambitie om een efficiëntere en effectievere overheid te realiseren, met minder complexe wet- en regelgeving, minder overhead en een kleiner ambtenarenapparaat.

In de Voorjaarsnota zijn hier taakstellingen per departement opgenomen, die zich richten op drie pijlers:

- **Efficiencytaakstelling:** dit heeft als doel de apparaatsuitgaven structureel te verminderen;
- **Vernieuwing rijksdienst/slagvaardige overheid:** een additionele taakstelling in het kader van de vernieuwing van de rijksdienst en een slagvaardige overheid;
- **Subsidietaakstelling:** de subsidiebudgetten bij de departementen worden rijksbreed structureel verlaagd met 189 miljoen euro. Deze taakstelling wordt verdeeld naar rato van de subsidieuitgaven per departement.

Deze taakstellingen hebben als gevolg dat departementen behoorlijk moeten gaan snijden in hun uitgaven, zowel op de apparaatskosten als op de subsidies die departementen verstrekken. Voor sommige departementen gaat het om een structurele vermindering van uitgaven van tientallen miljoenen euro's.

Betekenis voor de provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland werkt samen met diverse ministeries. Dit kunnen inhoudelijke samenwerkingen zijn, maar in sommige gevallen maakt Zuid-Holland (of één van onze samenwerkingspartners) ook gebruik van subsidies die door ministeries worden verstrekt. Juist omdat er door verschillende ministeries op dit moment taakstellingen worden ingevoerd (niet alleen op de apparaatskosten, maar ook op subsidies) kan dit een bedreiging vormen voor de manier waarop wij op samenwerken met de rijksoverheid. De taakstelling op subsidies zal sowieso impact hebben op bijvoorbeeld het Toekomstfonds, waar zaken als UNIIQ uit gefinancierd worden.

Subsidies

De Voorjaarsnota 2026 bevat enkele wijzigingen in het subsidiebeleid die direct en indirect gevolgen hebben voor Zuid-Holland. De twee belangrijkste conclusies zijn een (gewenste) verschuiving van specifieke uitkeringen (SPUKs) naar o.a. het Provinciefonds, gecombineerd met kortingen en een structurele subsidietaakstelling (minder/ lagere subsidies) zoals al eerder kort aangegeven.

Structurele subsidietaakstelling

In het coalitieakkoord is afgesproken dat de subsidiebudgetten bij vrijwel alle departementen structureel worden verlaagd. Dit wordt voortgezet in de Voorjaarsnota.

Dit betekent dat provincies voor hun eigen beleid (bijvoorbeeld op het gebied van economie, mobiliteit of cultuur) rekening moeten houden met minder beschikbare middelen vanuit het Rijk. Dit kan direct zijn met provincie als aanvrager en indirect als er minder middelen landen in de provincie. Voorbeelden hiervan zijn:

- **Infrastructuur en Waterstaat (IenW):** Hier wordt een structurele ombuiging van circa **9 miljoen euro** op subsidies doorgevoerd.
- **Economische Zaken:** Hier wordt een ombuiging van **2 miljoen euro** ingeboekt vanaf 2031.

Terughoudendheid met Specifieke Uitkeringen (SPUKs)

Het kabinet herbevestigt de afspraak om zeer terughoudend te zijn met het instellen of verlengen van SPUKs.

- **Doel:** Het beperken van de controle- en administratieve lasten voor zowel het Rijk als de medeoverheden (zoals de provincie Zuid-Holland).
- **Gevolg:** Er wordt gestreefd naar meer beleids- en bestedingsvrijheid voor de provincies door middelen vaker via het Provinciefonds te laten lopen in plaats van via geormerkte subsidies.

N.B. tot op heden is dit nog niet geëffectueerd.

Impact op specifieke thema's (relevant voor Zuid-Holland)

- MinIenW, Walstroom Zeehavens subsidiebudget schuift €15mln naar 2026 en €5mln van 2027-2029 naar 2030 en €40mln naar de IenW-begroting voor de verlenging van de subsidie 'walstroom zeeschepen klimaat 2024-2026' met één jaar.
- MinIenW, Subsidies duurzame mobiliteit wordt €19mln doorgeschoven van 2026 naar 2027 en van 2028 naar 2029.
- Vroege fase opschaling: enkele voorbeelden van overhevelingen vanuit dit perceel betreffen 150 miljoen euro naar de IenW-begroting voor een investeringssubsidie voor de productie van e-fuels voor de luchtvaart (fossielvrij alternatief voor kerosine), en een overheveling van 33,5 miljoen euro naar de IenWbegroting voor de ombouw van binnenvaartschepen.
- Voor de Terugsluis Vrachtwagenheffing wordt er vanuit de periode 2026 – 2030 €196mln naar 2031 geschoven om de budgetten in een realistischer ritme te plaatsen.
- Mkb Innovatieregeling Topsectoren (MIT) overboeking van €10mln in 2026 en €7mln in 2027 en 2028. Van minKGG naar het provinciefonds voor de subsidiebijdrage voor het MIT-instrumenten gericht op haalbaarheidsstudies en R&D-samenwerking binnen het innovatieve midden- en kleinbedrijf (mkb).
- €40mln voor de Warmte netten Investeringsubsidie (WIS) verschoven van 2026 naar 2028.
- €77mln van minVRO t.b.v. naar Stimuleringsregeling aardgasvrije huurwoningen (SAH) Met deze subsidie worden de in pandige voor het aansluiten aan een warmtenet gesubsidieerd.
- €87mln naar minKGG-begroting t.b.v. 2e jaar Nationale Deelneming Warmte,
- €41,5mln t.b.v. gebiedsinvesteringen voor 25 netcongestieprojecten in het hoogspanningsnet.

Relevante departementale ontwikkelingen

Zoals vermeld in de inleiding van dit document, is de Voorjaarsnota 2026 beleidsarm (onder andere doordat het kortgeleden is dat het nieuwe kabinet is aangetreden en veel aangekondigde plannen nog verder uitgewerkt moeten worden). In dit hoofdstuk zullen een aantal, voor de provincie relevante beleidsontwikkelingen geschetst worden.

Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Sinds het aantreden van het kabinet-Jetten is Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening geen zelfstandig ministerie meer, maar valt – net als voorheen – onder het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Toch is Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening wel als aparte paragraaf opgenomen in de Voorjaarsnota, omdat de onderwerpen onder een aparte bewindspersoon vallen.

Recent is de Ministeriële Taskforce Versnelling Woningbouw (TVW) in het leven geroepen. In de opdrachtbrief voor deze taskforce staat te lezen dat binnen zes maanden een integraal programma opgezet moet worden ‘dat de koers uitzet voor de realisatie van de gewenste 100.000 woningen per jaar’. De taskforce moet hierbij in ieder geval aandacht geven aan de volgende onderdelen: *‘bouwen, bouwen, bouwen’*; *‘een overheid die helpt en niet in de weg zit (inclusief netcongestie)’*; en *‘schrappen, versoepelen en versimpelen’*.

Omdat de voorgestelde maatregelen van deze taskforce nog op zich laten wachten, is het onderdeel van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening in de Voorjaarsnota 2026 zeer beleidsarm te noemen. Een aantal zaken in de Voorjaarsnota die opvallen is de verschuiving van het budget Woningbouwimpuls naar aanleiding van het amendement-Flach. Dit amendement (ingediend in december 2025) verzoekt de regering om de onderuitputting op de Woningbouwimpuls (57 miljoen euro) beschikbaar te houden voor het jaar 2026. Daarnaast komt er de komende jaren geld beschikbaar voor het aansluiten van woningen op warmtenetten: het gaat om een bedrag van 77 miljoen euro in de jaren 2026, 2027 en 2029. Dit geld is afkomstig uit het Klimaatfonds en wordt voor dit doel bijgeschreven op de begroting van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Ook stelt het ministerie extra geld beschikbaar voor woonvormen voor ouderen en zijn er een aantal kleinere intensiveringen, bijvoorbeeld voor het aanpakken van schimmeloverlast in woningen (dit gaat om een bedrag van 17 miljoen euro over een periode van 4 jaar) en circa 0,5 miljoen euro structureel voor de intensivering van het toezicht door de Autoriteit Consument en Markt en de Inspectie Leefomgeving Transport op de toeristische verhuur van woningen.

Andere grote intensiveringen op de begroting van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening hebben te maken met extra benodigde investeringen voor de restauratie van het Binnenhof en de Grafelijke Zalen (in totaal gaat dit om een extra investering van 2,7 miljard euro voor het Binnenhof en 225 miljoen euro voor de Grafelijke Zalen).

In de Voorjaarsnota is traditiegetrouw ook veel aandacht voor het aanbrennen van kasschuiven, waarbij geld wat voor een bepaald jaar stond gereserveerd wordt doorgeschoven naar een ander begrotingsjaar. In het ook vallend is hierbij bijvoorbeeld de kasschuif met betrekking tot de Realisatiestimulans, waarbij in totaal 103,9 miljoen euro vooruit wordt geschoven. Deze middelen zijn onder andere bestemd voor het versterken van de uitvoeringskracht bij medeoverheden. Het geld dat voor 2026 en 2027 was bestemd, schuift in de Voorjaarsnota door naar de jaren 2028 t/m 2030. Op moment van aanleveren staat er een verzoek uit bij het ministerie om aan te geven of dat gevolgen heeft voor het SPUK-budget van de provincie Zuid-Holland.

Betekenis voor de provincie Zuid-Holland

We zien kansen in verschillende aangekondigde zaken uit de Voorjaarsnota. Zo zijn we blij dat op voorstel van de Tweede Kamer de niet bestede middelen uit de Woningbouwimpuls (57 miljoen euro) beschikbaar blijven voor het jaar 2026. Dit biedt Zuid-Hollandse gemeenten de kans om subsidie te blijven aanvragen voor de realisatie van nieuwbouwwoningen. Ook zien we kansen bij het overhevelen van 77 miljoen euro vanuit het Klimaatfonds voor de Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen (SAH). Tegelijkertijd zijn we kritisch op het besluit van het kabinet om geld dat in 2026 en 2027 vrijgemaakt was voor de Realisatiestimulans door middel van een kasschuif pas in te zetten vanaf het jaar 2028. De urgentie van realisatie van betaalbare woningen blijft ook de komende jaren hoog, ook gezien de snelle uitputting van onze provinciale subsidie-regelingen hiervoor. Wij hadden liever gezien dat gemeenten extra gestimuleerd worden om voor de komende jaren aanvragen in te dienen, in plaats van deze middelen in 'een realistisch ritme' te zetten.

Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Bij de presentatie van het coalitieakkoord van D66, VVD en CDA eerder dit jaar werd al aangekondigd dat het nieuwe kabinet wederom een fonds voor stikstof, landbouw en natuur in het leven wilde roepen waarvoor 20 miljard euro vrijgemaakt zou worden. Bij de Voorjaarsnota wordt hier een begin mee gemaakt, onder andere door dit op de Aanvullende Post op te nemen, maar ook door alvast een voorzet te doen om bepaalde middelen hiervoor in te zetten. Het gaat om middelen die eerder waren gereserveerd voor het 'vervolgpakket Nederland van het slot' (geïnitieerd door kabinet-Schoof, die hier 6,5 miljard euro voor vrijmaakte) en de middelen die bij de Miljoenennota 2026 beschikbaar zijn gesteld voor maatregelen ter compensatie van het schrappen van de eerder voorgenomen fiscale maatregel 'rode diesel'.

Vanuit het fonds wordt dit jaar al geld vrijgemaakt voor maatregelen zoals natuurherstel (67 miljoen euro in 2026 en 32,5 miljoen euro in 2027) en het ondersteunen van de agrarische sector (50,5 miljoen euro, waarvan 31,5 miljoen euro in 2026). Deze middelen maakt het kabinet vrij om in te zetten voor het stimuleren van alternatieven voor chemische gewasbescherming, de ontwikkeling van doelsturing en het verbeteren van de dierwaardigheid.

Een andere opvallende zaak in de Voorjaarsnota is het vooruitschuiven van middelen die bedoeld zijn voor de landelijke vrijwillige beëindigingsregeling. De Vrijwillige beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Vbr) komt later dan voorzien, waardoor financiële middelen voor het jaar 2026 worden doorgeschoven naar het jaar 2027. Er zijn tegelijkertijd meevallers ontstaan bij de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijen (49 miljoen euro in 2026, 200 miljoen euro in 2027) doordat deelnemers zich hebben teruggetrokken. Ook worden middelen verschoven die bestemd zijn voor agrarisch natuurbeheer. Deze middelen worden doorgeschoven omdat een aantal nieuwe maatregelen van agrarisch natuurbeheer vertraging hebben opgelopen. Tegelijkertijd wordt een bedrag van 266 miljoen euro (100 miljoen euro in 2026, 83 miljoen euro in 2027 en 2028) overgeheveld naar het Provinciefonds zodat agrarisch natuurbeheer kan worden uitgebreid.

Kleinere intensiveringen op het gebied van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur zijn onder andere incidentele kosten voor het Nationaal Kennisprogramma Stikstof (6 miljoen euro in 2027), 18 miljoen euro voor implementatie van het Gemeenschappelijk Landbouwbudget en extra financiering voor gebiedsgericht beleid, bijvoorbeeld voor de regiefunctie van het ministerie voor drie NOVEX-gebieden. Het kabinet maakt hier 9,4 miljoen per jaar vrij in de periode 2027 tot en met 2030. Daarna betreft dit structureel 7,8 miljoen euro per jaar.

Ook bij Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur is sinds begin maart 2026 een taskforce ingesteld. De Ministeriële Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof (TLNS) heeft als opdracht meegekregen een pakket maatregelen te ontwikkelen (met hierin heldere en meetbare ambities) om te komen tot generieke stikstofreductie, een gebiedsgerichte aanpak, een juridisch houdbaar alternatief ter vervanging van de kritische depositiewaarde (KDW) en gerichte ondersteuning en toekomstperspectief. De minister-president en de twee vicepremiers hebben deze taskforce gevraagd dit maatregelenpakket voor de zomer te presenteren, al wordt de ruimte opengelaten om ook later dit jaar pas met een voorstel te komen. Daarom is het nog onzeker of specifieke maatregelen van deze Taskforce verwerkt zullen worden in de Miljoenennota 2027.

Betekenis voor de provincie Zuid-Holland

Zoals al toegelicht in de analyse van het coalitieakkoord van D66, VVD en CDA zijn we blij met de extra middelen die worden vrijgemaakt voor het investeringspakket van 20 miljard. Dit biedt kansen voor natuurherstel, de aanpak van drukfactoren, de verhoging van natuurbeheervergoedingen en ondersteuning van de transitie in de agrarische sector naar meer natuur- en diervriendelijke praktijken. Dit sluit aan bij het door ons gevoerde beleid.

Daarnaast zien wij kansen in de extra middelen voor gebiedsgericht beleid en het Nationaal Kennisprogramma Stikstof. Hoewel de middelen voor agrarisch natuurbeheer voor dit doel gereserveerd blijven, heeft de kasschuif tot gevolg dat de uitvoering van de maatregelen en daarmee de oplossingen die agrarisch natuurbeheer met zich meebrengt, vertraging oploopt. Het overhevelen van de middelen naar het Provinciefonds voor de uitbreiding van agrarisch natuurbeheer biedt kansen tot versnelling, maar we merken tegelijkertijd op dat deze middelen niet voldoende zijn om boeren in de toekomst een sluitende business case te garanderen.

Economische Zaken en Klimaat

Sinds het aantreden van het kabinet-Jetten is het ministerie van Klimaat en Groene Groei opgeheven en wederom ondergebracht bij het ministerie van Economische Zaken (vanaf afgelopen februari voert dit ministerie wederom de naam 'ministerie van Economische Zaken en Klimaat'). Wel zijn er nog twee aparte hoofdstukken in de Voorjaarsnota voor dit ministerie: het hoofdstuk 'Economische Zaken en Klimaat (inclusief Nationaal Groeifonds)' en het hoofdstuk 'Klimaat en Groene Groei (inclusief Klimaatfonds)'.

Economische Zaken en Klimaat (inclusief Nationaal Groeifonds)

In het coalitieakkoord van D66, VVD en CDA zijn eerder dit jaar een aantal grote plannen aangekondigd voor het stimuleren van de Nederlandse economie. Eén van deze plannen is het oprichten van een Nationale Investeringsinstelling, die een budget van een aantal miljard euro zou moeten krijgen. Plannen zoals deze zijn op dit moment nog niet verwerkt in de Voorjaarsnota. Oorzaak hiervan is het oprichten van de Ministeriële Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat. Deze taskforce, waar de minister van Economische Zaken coördinerend bewindspersoon van is, is gevraagd aan de volgende opdrachten te werken: het aanjagen van investeringen (waaronder het oprichten van een Nationale Investeringsinstelling voor 2028), het formuleren van een plan van aanpak voor de strategische domeinen in het industriebeleid, het opstellen van een talentstrategie, en het versterken van ondernemerschap en vestigingsklimaat. Een groot deel van deze opdrachten moet voor deze zomer zijn afgerond. Daarom is de verwachting dat de eerste grote financiële keuzes op het gebied van Economische Zaken pas bij de Miljoenennota 2027 gemaakt zullen worden.

Een aantal opvallende, kleine, maar niet onbelangrijke wijzigingen in de Voorjaarsnota 2026 zijn onder andere de voorgestelde ombuigingen op het Toekomstfonds. In het coalitieakkoord is afgesproken om deze ombuiging te realiseren. Volgens de Voorjaarsnota leidt dit tot een structurele verlaging van de uitgaven op het innovatiekrediet, SEED-Capital, en Vroegefasefinanciering. Daarnaast zien we ook bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat dat er een taakstelling op de subsidies wordt doorgevoerd. Voor de begroting van Economische Zaken betekent dit een ombuiging van circa 2 miljoen euro in 2031. Tegelijkertijd wordt er 10 miljoen euro overgeheveld naar het Provinciefonds voor de MKB-innovatiestimulering topsectoren (MIT) subsidie.

Betekenis voor de provincie Zuid-Holland

Wij kijken uit naar de verdere uitwerking van de opdracht en de daaruit volgende plannen van de Ministeriële Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat en hopen dat de financiële keuzes die hiermee gemoeid zijn zo snel mogelijk worden gemaakt door het kabinet. De uitkomsten van deze taskforce zijn belangrijk, want de provincie Zuid-Holland maakt zich zorgen over de in deze Voorjaarsnota opgenomen bezuinigingen op de innovatieve economie in de vroege financieringsketen omdat de Nationale Investeringsinstelling zich focust op disruptieve innovatie. Het breed stimuleren van innovatie in vroege fase is van belang voor een divers innovatielandschap. Aanvullend levert innovatie een bijdrage aan het verhogen van de arbeidsproductiviteit die in Nederland, in tegenstelling tot vergelijkbare landen, al meer dan een decennium niet toeneemt. Wat de consequenties zijn van de overboeking naar het Provinciefonds in het kader van de MKB-innovatiestimulering topsectoren (MIT) is nog onduidelijk.

Wij maken ons wel zorgen over de voortgang van de MIT en mogelijke consequenties voor innovatie in de regionale economie. Ook kijken wij met zorg naar de taakstellingen op bijvoorbeeld het Toekomstfonds, juist omdat zaken zoals Vroegefasefinanciering (VFF) en UNIIQ uit dit fonds gefinancierd worden. Ook de taakstelling op subsidies die elk departement moet doorvoeren, kan nadelig werken voor onze provincie. Vermindering van budget van deze fondsen heeft een direct effect op het economische beleid van onze provincie en het subsidielandschap voor start- en scale ups.

Klimaat en Groene Groei (inclusief Klimaatfonds)

Op het gebied van Klimaat en Groene Groei is in de Voorjaarsnota 2026 vooral aandacht voor maatregelen als de indirecte kostencompensatie ETS en Wind op zee. In het coalitieakkoord is aangegeven dat het kabinet de elektriciteitskosten van energie-intensieve industrie wil verlagen om op deze manier een gelijk(er) Europees en internationaal speelveld te creëren. In de Voorjaarsnota worden hier middelen voor vrijgemaakt: voor het jaar 2027 gaat dit om 192 miljoen euro, in de jaren hierna gaat het om ruwweg een half miljard euro per jaar.

Met betrekking tot wind op zee wordt in 2027 een verplichtingenbudget van 7,9 miljard euro opgenomen voor het beschikken en vergunnen van 2GW windenergie op zee middels de regeling Tijdelijk Ondersteuningsmechanisme Windenergie op Zee (TOWOZ). Andere opvallende zaken uit de Voorjaarsnota zijn een grote meevaller (497,1 miljoen euro) op de SDE++ en het verlenen van een subsidie van 536 miljoen euro voor vulmaatregelen van de gasopslag. Ook is er aandacht voor de uitvoeringskosten van medeoverheden op het gebied van klimaat- en energiebeleid (CDOKE): er wordt in het jaar 2027 in totaal 746,3 miljoen euro overgeheveld naar het Gemeentefonds, Provinciefonds en het BTW-compensatiefonds. Provincies ontvangen via het Provinciefonds hiervoor 56 miljoen euro. Ook worden er in het Provinciefonds bijdragen gedaan voor het stimuleren van energiehubs (11 miljoen euro) en voor de voorbereiding van de bouw van kerncentrales (6 miljoen euro). Vanuit het Klimaat- en energiefonds worden diverse bedragen overgeheveld naar de begroting van Klimaat en Groene Groei, waaronder 50 miljoen euro voor de maatwerkafpraak met Alco Energy Rotterdam 87 miljoen euro om te starten met de Nationale Deelneming Warmte en 41,5 miljoen euro voor gebiedsinvesteringen bij 25 netcongestieprojecten in het hoogspanningsnet.

Betekenis voor de provincie Zuid-Holland

We staan positief tegenover het besluit van het kabinet om de Indirecte kostencompensatie (IKC) te verhogen en de doelgroep voor deze compensatie uit te breiden. Op deze manier kunnen bedrijven in Zuid-Holland gebruikmaken van een gelijk(er) speelveld en wordt het makkelijker om te verduurzamen. Ook staan we positief tegenover de stortingen in het Provinciefonds voor het stimuleren van energiehubs en voor gebiedsinvesteringen bij 25 netcongestieprojecten in het hoogspanningsnet, aangezien dit kan bijdragen aan energiesystemen van de toekomst van de provincie Zuid-Holland. We hebben echter ook zorgen, specifiek bij de middelen voor de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE): hiervoor zijn minder middelen beschikbaar dan benodigd.

Infrastructuur en Waterstaat (inclusief Deltafonds)

Infrastructuur

Ook het onderdeel van de Voorjaarsnota 2026 over Infrastructuur en Waterstaat is beleidsarm te noemen: grote wijzigingen in de lopende begroting worden niet gedaan en grote aanpassingen van beleid vanwege de wisseling van kabinet zijn ook nog niet te vinden. Op het gebied van aanleg en onderhoud van infrastructuur komt dit onder andere doordat de minister en staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat recent met de Tweede Kamer van gedachten hebben gewisseld over een prioriteringskader voor infrastructurele projecten. Ondanks dat het kabinet de komende jaren miljarden extra wil investeren in de aanleg en het onderhoud van infrastructuur, blijven er tekorten bestaan voor grotere (en kleinere) projecten. De minister en staatssecretaris waarschuwden dat hierdoor ook projecten zoals de Haringvlietbrug in gevaar kunnen komen. De input die de bewindspersonen bij de Tweede Kamer hebben opgehaald, zullen uiteindelijk in een prioriteringskader moeten landen en harde keuzes over projecten zullen naar aanleiding van dit kader genomen worden. Dit betekent dus ook dat grote financiële beslissingen pas later genomen zullen worden, mogelijk bij de Miljoenennota 2027.

Betekenis voor de provincie Zuid-Holland

Als provincie onderschrijven wij de ernst van de door de minister en staatssecretaris geschetste situatie en we zien de noodzaak om scherpe keuzes te maken. Voor het prioriteringskader dat op dit moment wordt opgesteld hebben wij eerder opgeroepen om hierbij ook aandacht te hebben voor:

1. Financiële opgave breder benaderen, niet beperken tot huidig IenW-budget;
2. We verwachten dat eerder gemaakte afspraken tussen Rijk en regio worden nagekomen, bijvoorbeeld de afspraken over de Oude Lijn;
3. Weeg het belang van woningbouw mee in het prioriteringskader;
4. Weeg het belang van leveringszekerheid, verdienvermogen en weerbaarheid mee in het prioriteringskader;
5. Voer beheer en onderhoud uit met de blik vooruit;
6. Voer beheer en onderhoud uit met minder hinder;
7. Het coalitieakkoord belooft overleg en afstemming, we gaan ervan uit dat dit ook voor dit prioriteringsvraagstuk geldt.

Openbaar vervoer

Op het gebied van openbaar vervoer komt in totaal 448 miljoen euro extra beschikbaar (224 miljoen euro in 2026 en 224 miljoen euro in 2027) om eerder aangekondigde bezuinigingen op het openbaar vervoer terug te draaien. Dit voorstel van de ChristenUnie kon recent op een Kamermeerderheid rekenen. De dekking hiervoor is gevonden uit de CBAM-inkomsten (Carbon Border Adjustment Mechanism).

Betekenis voor de provincie Zuid-Holland

We zijn erg blij dat de Tweede Kamer extra middelen heeft vrijgemaakt voor het terugdraaien van de eerder aangekondigde bezuiniging op het openbaar vervoer, maar merken tegelijkertijd op dat dit alleen goed nieuws is voor de korte termijn. Als provincies roepen we het Rijk al langer op om eerdere bezuinigingen terugdraaien waardoor er structureel voldoende budget is om bijvoorbeeld vervoerders te compenseren voor het gebruik door studenten. Hiermee kunnen de regionale partijen de beschikbare middelen inzetten voor verbetering van het openbaar vervoer.

Overige onderwerpen

Onder Infrastructuur en Waterstaat vallen ook onderwerpen als integraal waterbeleid, bodem, scheepvaart en havens, en luchtvaart. Op deze onderwerpen zijn voor het merendeel alleen kleinere kasschuiven opgenomen in de Voorjaarsnota 2026. Ook op deze onderwerpen worden bij de Miljoenennota 2027 grotere beslissingen verwacht met deels ook financiële consequenties.

Asiel en migratie

Provincies spelen een belangrijke rol op het gebied van asiel en migratie. Vanuit de Provinciale Regietafel (PRT) faciliteren wij bestuurlijke afstemming over de gestelde opvang- en huisvestingsopgaven binnen onze provincie. In het coalitieakkoord is afgesproken dat het nieuwe kabinet de asielketen op orde wil brengen, onder andere door het realiseren van stabiele financiering. In de Voorjaarsnota wordt hiervoor een eerste stap gezet.

Op basis van de Meerjaren Productie Prognose (MPP) worden budgetverhogingen doorgevoerd voor onder andere het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Dienst Terugkeer en Vertrek. Voor het jaar 2026 betekent dit een extra budget van 334 miljoen euro. In 2027 en 2028 loopt deze intensivering verder op naar 666,6 miljoen euro en 642,3 miljoen euro. Daarnaast maakt het kabinet extra middelen vrij voor bonussen voor gemeenten in het kader van de spreidingswet (2026: 10 miljoen euro, 2027: 40 miljoen euro). Ook worden een aantal kleinere bedragen beschikbaar gesteld voor onder andere Vluchtelingenwerk Nederland, Meedoenbalies en vergoedingen voor gastgezinnen die statushouders opvangen. Tegelijkertijd worden de budgetten voor de opvang onder de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor de jaren 2026 t/m 2028 naar beneden bijgesteld op basis van het verwachte aantal ontheemden en de hiervoor genodigde (gemeentelijke) opvangplekken.

Betekenis voor de provincie Zuid-Holland

We zijn positief over de voorgestelde structurele financiële verhoging van middelen voor het realiseren van opvangplekken. Dit geeft gemeenten een betrouwbaarder perspectief bij het afsluiten van lange termijn opvanglocaties, en zal goedkoper uitvallen omdat er daardoor minder (crisis)noodopvang nodig is. Tegelijkertijd zien we in het jaar 2026 dat het COA minder budget ontvangt vanwege een verwachte daling in de instroom. Als deze dalende instroom niet plaatsvindt zal er te weinig structurele opvang zijn waardoor de druk op de dure (crisis)noodopvang toeneemt, wat wij onwenselijk achten vanuit financieel en maatschappelijk oogpunt. In dit kader hebben wij ook zorgen over de ramingsbijstelling onder de RTB: er komt minder budget beschikbaar, terwijl de stroom Oekraïense ontheemden en toekomst van de RTB onvoorspelbaar blijft. Dit kan voor grote tekorten zorgen na 2027.

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Zuid-Holland.
April 2026.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met
Team Public Affairs, publicaffairs@pzh.nl.

Provincie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
www.Zuid-Holland.nl

Tekst

provincie Zuid-Holland.

Vormgeving en productie

Vakteam Grafimedia,
provincie Zuid-Holland.

260303265

